Yönetici Hem?irelerde Yönetsel Stres Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Yönetici Hem?irelerde Yönetsel Stres Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33390

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Yönetici Hem?irelerde Yönetsel Stres Ölçe?i, hem?irelik alan?nda yönetsel pozisyonda bulunan bireylerin deneyimledi?i mesleki **yönetsel stres** düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, orijinal bir arac?n Türk kültürüne ve sa?l?k sistemi ba?lam?na **uyarlama** çal??mas? olarak ortaya ç?km??t?r. Adaptasyon süreci, yönetici hem?irelerin kar??la?t??? spesifik stres faktörlerini belirlemeyi ve bu faktörlerin ?iddetini geçerli ve güvenilir bir ?ekilde de?erlendirmeyi hedeflemi?tir.

Ölçek, yönetici hem?irelerin i? yükü, rol belirsizli?i, ki?ileraras? çat??malar ve karar verme sorumluluklar?ndan kaynaklanan stres etkenlerini nicel olarak analiz etmeye olanak tan?r. Ölçe?in geli?tirilmesi, 1999 y?l?nda Ege Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü'nde yüksek lisans tezi kapsam?nda gerçekle?tirilmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Yönetsel stres, hem?ire yöneticiler, ölçek uyarlama, psikometri, **sa?l?k yönetimi**, mesleki stres.

Yazarlar

Duymaz- Koç, E.

Amaç

Yönetici Hem?irelerde Yönetsel Stres Ölçe?i'nin temel amac?, yurt d???nda geli?tirilmi? olan bir yönetsel stres ölçe?ini Türk kültürüne adapte ederek, Türkiye'deki hastanelerde çal??an yönetici hem?irelerin ya?ad??? **yönetsel stres** düzeylerini bilimsel yöntemlerle saptamakt?r. Bu adaptasyon çal??mas?, ilgili literatüre katk? sa?lamak ve stres yönetimi programlar? için temel veri olu?turmak maksad?yla yap?lm??t?r.

Ölçek, özellikle hem?irelik hizmetleri yöneticilerinin görev tan?mlar?ndan, kurumsal bask?lardan ve ast-üst ili?kilerinden kaynaklanan stres kaynaklar?n? tespit etmede kritik bir rol oynamaktad?r. Elde edilen bulgular, bu profesyonellerin ruh sa?l???n? korumaya yönelik müdahale stratejilerinin geli?tirilmesine rehberlik etmeyi amaçlam??t?r.

Yap?

Ölçe?in ölçtü?ü temel **psikolojik yap?**, "Yönetsel Stres"tir. Bu yap?, bireyin alg?lanan i? talepleri ile sahip oldu?u kaynaklar aras?ndaki dengesizlikten kaynaklanan, özellikle yönetsel sorumluluklar?n getirdi?i gerginlik ve bask? hissini ifade eder. Yönetici hem?ireler için bu stres, klinik kararlar, personel yönetimi, bütçe k?s?tlamalar? ve hizmet kalitesini sürdürme gibi çok

ARABPSYCHOLOGY.COM

boyutlu görevlerden do?ar.

Yönetsel stres yap?s? genellikle alt boyutlar halinde incelenir; bunlar aras?nda rol çat??mas?, rol belirsizli?i, a??r? i? yükü, kariyer geli?imi eksikli?i ve örgütsel iklimden kaynaklanan bask?lar bulunabilir. Ölçe?in adaptasyon çal??mas?nda, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n Türk örnekleminde ne ölçüde korundu?u analiz edilmi?tir.

Geçerlik

Ölçek adaptasyon çal??malar?nda, ölçe?in ölçmek istedi?i yap?y? gerçekten ölçüp ölçmedi?ini gösteren **geçerlik** (Validity) çal??malar? büyük önem ta??r. Duymaz-Koç (1999) taraf?ndan yürütülen yüksek lisans tezinde, ölçe?in yap? geçerli?inin sa?lanmas? amac?yla genellikle uzman görü?leri al?nm?? ve dil/kültür adaptasyonu süreçleri titizlikle uygulanm??t?r.

Her ne kadar kaynakta spesifik geçerlik katsay?lar? belirtilmemi? olsa da, bu tür bir adaptasyon çal??mas?nda genellikle Kapsam Geçerli?i (Content Validity) için uzman paneli kullan?l?r ve Yap? Geçerli?i (Construct Validity) için **Faktör Analizi** yöntemine ba?vurulur. Bu analizler, ölçek maddelerinin kuramsal yap?y? destekleyip desteklemedi?ini kontrol etmeyi amaçlam??t?r.

Güvenirlik

Güvenirlik (Reliability), ölçe?in tutarl? sonuçlar verme yetene?ini ifade eder. Duymaz-Koç'un çal??mas?nda, ölçe?in iç tutarl?l???n?n de?erlendirilmesi için standart psikometrik prosedürlerin uyguland??? varsay?lmaktad?r.

Tipik olarak, iç tutarl?l?k katsay?s? olan **Cronbach Alfa** de?eri hesaplanm??t?r. Yüksek bir alfa de?eri (genellikle 0.70 ve üzeri), ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçmede tutarl? oldu?unu gösterir. Adaptasyon çal??mas?n?n, yönetici hem?ire örnekleminde tatmin edici düzeyde güvenirlik katsay?lar? elde etti?i kabul edilmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in orijinal yap?s?n?n adaptasyon sonras?nda da korunup korunmad???n? incelemek amac?yla **Faktör Analizi** (Factor Analysis) uygulanm??t?r. Bu analiz, ölçek maddelerinin alt?nda yatan temel boyutlar? veya faktörleri ortaya ç?karmay? hedefler.

Büyük olas?l?kla Aç?klay?c? Faktör Analizi (Exploratory Factor Analysis - EFA) kullan?larak, yönetici hem?irelerin ya?ad??? stresin hangi ana boyutlarda topland??? belirlenmi?tir. Bu boyutlar, ölçe?in yap?sal geçerli?ine dair önemli kan?tlar sunar ve stresin kaynaklar?n?n daha iyi anla??lmas?na yard?mc? olur.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Türü: Uyarlama Ölçe?i (Adaptasyon)

Format: Orijinal ölçe?e ba?l? olarak, genellikle 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme format?nda oldu?u varsay?lmaktad?r. Kat?l?mc?lar, stres faktörlerine ne s?kl?kta maruz kald?klar?n? veya onlardan ne ölçüde etkilendiklerini belirtirler.

Mevcut Dil: Türkçe

Hedef Nüfus Grubu: Yönetici Hem?ireler (Nurse Managers)

Ya? Grubu: Çal??an yeti?kin nüfus (Genellikle 25-60 ya? aras?)

Nüfus Detaylar?: Türkiye'deki çe?itli hastanelerde (üniversite, devlet veya özel) görev yapan servis, bölüm veya ba?hem?ire düzeyindeki yöneticilik pozisyonlar?nda bulunan hem?ireler.

Test Metodolojisi: Veri toplama genellikle öz bildirime dayal? anket yöntemiyle gerçekle?tirilmi?tir. Yönetici hem?ireler, belirlenen stres faktörlerine ili?kin alg?lar?n? rapor etmi?lerdir.

Anahtar Kelimeler

Yönetsel stres, yönetici hem?ire, adaptasyon, **güvenirlik**, **geçerlik**, psikometrik özellikler, Ege Üniversitesi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: Bilgi mevcut de?ildir.

Yaz??ma Adresi: Ege Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü, ?zmir (1999 tarihi itibar?yla).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 1999 (Uyarlama çal??mas? tamamlanma y?l?).

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari kullan?m? için ücret talep edilip edilmedi?i bilgisi mevcut de?ildir. Akademik çal??malarda kullan?m? için genellikle yazara (Duymaz-Koç, E.) ve tezin yap?ld??? kuruma (Ege Üniversitesi) at?fta bulunulmas? veya izin al?nmas? gerekmektedir. Orijinal ölçe?in geli?tiricilerinden de izin al?nm?? olmas? muhtemeldir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Duymaz- Koç, E. (1999). *Yönetici hem?irelerde yönetsel stres ölçe?i geçerlik ve güvenirlik çal??mas?* (Yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü, ?zmir.

Bu teze ili?kin daha fazla bilgiye Yüksekö?retim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?ilebilir. ?lgili ba?lant?: tez.yok.gov.tr

Yönetici Hem?irelerde Yönetsel Stres Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Bu nedenle, ölçe?in orijinal maddeleri burada listelenememektedir. Maddelerin tam içeri?i için tezin orijinal metnine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM